

Tallikese SKV maaomanike koosolek

Haanja rahvamaja, 08.01.2011

Algus kell 13.00

Juhatas: Ena Poltimäe

Protokollis: Reet Reiman

Võtsid osa: (osalejad märgitud registreerimiselehel)

Päevakord:

- 1) Tutvustusring
- 2) Küsimused ja arutelud moodustatava Tallikses SKV kohta

Ena Poltimäe: eelmisel korral, kui toimus Tallikese maaomanike koosolek, ei olnud kõik asjaosalised kohal?

Jaanus Tanilsoo: eelmine kord oli 03.06 2010 ja siis olid kohal ainult osad maaomanikud

Ena: ettepanek Jaanusele teha lühiülevaade, mis seal on, mis toimub ja millised on võimalused, kui alal võetakse LK alla. Kompensatsioonid jms.

Jaanus: see on juba 8. koosolek. Ajaloost – 2006 hakati planeerima uut Haanja KE, vaadati seisund ja olemasolevad materjalid üle. Kaardil tumedam sinine joon on avalikustamise järgne piir ja lilla on praegune piir. Väärtuslike alade kaardistajaks oli Jaanus Paal TÜ-st, koostöös LKK spetsialistidega. Et ei jääks ametniku keskseks, telliti juurde töö Anneli Palolt, et põhjendada väärtusi, kas need on nii olulised. Sellele järgnes Pille Tomsoni ekspertiis koge eeskirja kohta. Eelnevatel koosolekutel on mitu korda viidatud sellele, et kas siin on neid väärtusi. Pille on ikka tahtnud öelda, et selleks et seda SKV-d luua, peab väärtused veelkord üle vaatama ja täiendavalt hindama. LKK spetsialistid käisid ala veel üle ja leiti täiendavalt väärtusi, mida Paal ja Palo polnud leidnud. Suheldi ka maaomanikega. Nt Lembit Moreliga vaadati tema kinnistul üle piirid, et kus elupaika täpsemalt piiritleda.

Esimene suur avalikustamine toimus 2008. a dets, kus tehti hulgaliselt ettepanekuid, mida sai ka arvestatud. Vaadati uuesti väärtused üle ja tehti sellised korrigeerimised, mida oli võimalik. Eelmise aasta juuli alguses saadeti Tallikese SKV maaomanikele vastuskirjad. Enne 2009. a aprilli tegelesid selle KE-ga Taavi Tattar ja varem ka Toomas Hirse.

Kaardil on näha terve rida numbreid, mis tähendavad loodusväärtusi. Nt *9010 – vanad loodusmetsad. Piirid on paika pannud Taavi, Toomas ja Jaanus P. Üks ala keskel on vähem kaetud elupaikadega, seal on väärtused koondunud ühte nurka. Eramaadel olevad väärtused on koondunud Salujärve järve idakaldale. Salujärvest on leitud apteegikaane (II kat), alale jääb väike-konnakotkas.

Ala on väga väärtuslik ja meil on küsitud, et kas mujal ei ole sellist ala, et miks peab just selle ala kaitse alla võtma? Tegemist on ka Haanja mõistes väga erakordse alaga.

Ena: meil olid Tallikese skv arutusel ka kõikvõimalikud kompensatsioonid. Hea meel, et olete oma arvamust nii aktiivselt avaldanud. SKV ja PV kompi vahe on väga väike ka minu arvates. Me täielikult saame aru, et ka teie ei teha kohe hommepäev minna saega metsa ja seda maha võtta.

Annaks sõna maaomanikele.

Saila Kalk: mina sain juhtumis teada, et SKV on tegemisel. Kui ma helistasin Keskkonnaametisse siis öeldi, et kust te seda teate ja miks te seda teate. Tahaksime teada, et kes selle algatas? Minu abikaasa ja ka Juta on üle 50 aasta vanad ja nemad mäletavad, et on seal karjas käinud ja kus nüüd tulevad jutud, et mets on 80 aastane? Need on sovhoosi ajal maha lõigatud metsad.

Võõraste juures räägite te ilusat juttu, aga miks te kohe seda ei rääkinud? Meie metsad on sama isiklikud nagu sinu mets. Te võtate meil leiva käest ära ja ise veel räägite, et tulge maale elama. Kui on loomad, siis on mets hädavajalik. Jaanus ütles, et saame toetust 15 000 krooni aastas, aga kas selle eest saab kogu aasta varu küttepuid? Luutsniku poole minnes on näha suured ilusad metsad, mis nüüd kõik maha võetakse. Miks neid ei kaitsta? Need võetakse maha.

Juta Sikk: siiralt tänulik Tallinnast tulnud inimestele, et olete siia tulnud. Olen nendelt küsinud, et kelle käsi selle SKV joonistas. Olen seda ka mitmel teisel korral küsinud. Olen aru saanud, et see on suhteliselt vabal käel joonistatud. Jaanus rääkis kevadel, et on tuumikala ja siis ka puhver, et oleksid vajalikud temperatuurid ja niiskus jne. Olen küsinud, et miks on osad metsaalad välja jäänud. Olen küsinud ka Silver Näkilt, et mis väärtused seal on, siis tema ütles, et ju seal mõned väärtuslikud taimed on. Saime eelmisel aastal kaardid ja minu kinnistul ühtegi kaitsealust taime ei ole. Naaberkinnistul 1 taim oli. Küsimus on nüüd, et kas see ala on piisavalt uuritud? Eelmisel aastal on juurde tekkinud palju uusi kaitsealuseid taimi. Juuni alguses nendest taimedest ei räägitud. Aasta tagasi koosolekul lepiti kokku selles, et omanikke teavitatakse nendest väärtustest, mis nende aladel on leitud. Viimase aasta jooksul on saarmas meie aladelt avastatud. Taimede kohta ei taha ma teada täpset asukohta, vaid kelle maal see asub, et me ei teeks neile kahju niitmise läbi. Etteheide KA inimestele – protsessidesse kaastakse kõiki teisi peale maaomanike. Kaastakse MTÜ-sid, riigiasutusi jms, aga kus on maaomanikud?

Jaanusel on 1930. aastate kaart, aga minul on meie talu kaart aastat 1908, seal sellist märki nagu mets ei ole. Mul on teise vanaisa kaart ka, kus samamoodi metsa on ainult ~3 ha. Ma väidan, et need metsad ei ole nii vanad nagu te väidate. Kui meie maaomanikena ei oleks sellised nagu me oleme, siis neid metsasid seal ei oleks. Täna seks ette valmistades otsisin üles kõik vanad metsamajanduskavad, kus ei ole märkeid selle kohta, et need metsad nii vanad oleksid. Keda siis uskuda?

Mina ei ole oma kinnistul lageraiet teinud, kuigi MM kavas on see kirjas. Me ei lähe homme kirvega metsa, aga mul peaks olema kindlus, et kui mul on vaja laastukatus teha, siis mul oleks mets, kus ma saaksin võtta selliseid sirgemaid puid, millest saaks laastu. Meie külas on põlistalud (üle 300 aasta). Miks me ei saa oma metsas jätkata enam sellise režiimiga nagu seni on olnud? Üks vastus oli, et need metsad ei olnud enne piisavalt kaitstud.

Mina lubasin isale ja vennale, et ma majandan seda metsa edasi, aga kuidas niimoodi saab, kui mina olen kinnistu omanik, aga seal ei või põhimõtteliselt ka liikuda. Meile on tarvis kompenseerida saamatajäänud tulu ja seda mis praegu pakutakse, et tohiks nimetada toetuseks. Saamatajäänud tulu on palju suurem. Väärtus on nii materiaalne kui ka emotsionaalne meie jaoks, teile on looduskaitseline väärtus, järelkult on väga väärtuslik mets.

2009. a ma juba rääkisin, et on vaja lepinguid, et toetused ka edaspidi säiliks. 2014 lõpeb praegune toetusperiood, aga kuidas edasi? Kas saksa maksumaksja suudab ka edaspidi meid toetada? Miks peab talu maadest nii suur osa minema SKV-sse?

Mulle kuulub ~6 ha metsa ka Vaskna SKV-s. Seal on viimased 3 aastat saanud toetust alles. See, et seal on maamaksuvabastus, siis see ei ole mingi arvestatav toetus. Ka vallal jääb ju selles osas maamaks saamata. 2009. nov ma rääkisin, et on vaja kaalutletud otsust, et kas on vaja rajada eramaadele. Võiks kaaluda rajamist riigimaale.

LK inimesed on teinud oma tööd innukalt ja leidnud piisavalt väärtusi.

Arno Huik – mäng on siiani käinud ainult ühte väravasse. Kogu aeg on räägitud, et tehakse SKV, aga oleks pidanud kohe ka midagi vastu pakkuma, et kas müüakse, makstakse toetust vms. Kui tahetakse võtta SKV-sse, siis ma pean igal aastal minema ja toetust taotlema. See võiks tulla automaatselt, sest kui maaomanik järsku magab maha selle kuupäeva, mis siis saab. Riigil ei ole pakkumise mehhanismi. Kas te oskate öelda, mida te pakute? See summa, mis praegu pakutakse, see ei kata kulusid. Metsamajanduskava järgi ma võiksin kohe üle 1000 tm maha võtta, aga ma ei ole seda teinud. See asi ilmselt enne edasi ei liigu, kui inimene saab teada, mida ta vastu saab.

Väino Palo – volikogu liikmena ütlen, et me peaksime täna saama selgusele, et kuidas see asi peale hakkas ja kuidas edasi läks. Mis kuupäevadega, kes on allkirjastanud jne. Ma olen volikogu liikmena nõus neid analüüsima, kui keegi otsiks need materjalid välja. Maa kaotamine maaomanikule on õiguste kaotamine. Et oleks selge, kust tekkis SKV-de laiendamise vajadus, see on vaja selgeks teha. Elu Haanjamaal peab edasi minema, me peame rohkem kaitsma haanja inimest mitte loodust. Kohalik inimene ei ole haanja loodusel vaenlane, sest ta elab ja majandab seal loodust säästvalt. Mis saab Haanja vallas edasi, kui võtame inimestelt ka need võimalused ära? Kelle huvi nende alade kaitsmine on – kas LK või Euroopa või kelle huvi?

Kui see tõesti nii on, et igasugu sitikat ja putukat prantslaste jaoks vaja kaitsta on, siis kuidas edasi? Kas meil on seda ikka vaja?

Eidi Vene – kui inimestelt võetakse maad ära, lähevad SKV-sse, siis mida asemele antakse? Riik kompenseerib keskmise hinna järgi, aga mina selle eest uut maad osta ei saa. Neid liike, mida seal kaitstakse, neid on riigis nii palju, kas on mõtet neid igal pool kaitse alla võtta? Kuna ma olen selle tööga tegelenud ja kaarte näinud, siis ma tean.

Jaan Vene – Eidi mõtles sama liigi asukohti. Neid on üle riigi nii palju.

Eidi – see mis on EL-is kaitse all, aga kas see peab ka Eestis kaitse all olema?

Juta – üks liik on must-toonekurg. Väidetavalt on seda liiki nähtud, aga see ei ole teada, kas ta seal ka pesitseb. Viimasele pöördumisele vastus tuli minu meilile. Saatsin päringu Riigikogu keskkonnakomisjonile, KeM-ile ja KA-le. Esimene asi oli, et me ei ole protsessiga rahul ja tegelikult tähendas see, et me ei ole PVV tegevusega rahul. Teksti koostas Jaanus Tanilsoo, alla kirjutas Andres Onemar. Ministeeriumi kiri oli sisuliselt sama sisuga, alla oli kirjutanud üks naisametnik. Nad olid lisanud ainult 1 lause toetuste määrade kohta. Samas oli sellest juttu juba 2009. a Haanja koosolekul. Mina nimetaks seda plagiaadiks, kui kellegi teise mõtteid kasutatakse.

Juri Gotmans – mida on väljendanud maaomanikud. Viimane kiri 5.11 2010, et kas ei saaks ala kaitsta piiranguvööndina. Tavaliselt on vastus ikka, et ei saa. Ma ei loe kuskilt välja, et asja kaalutakse. Ma ei näe üheski ametniku kirjas kaalutusotsust. Teiselt poolt komp mehhanism, aga miks ei vaadata natuke kaugemale ja ei kaaluta erandeid. Miks lähtutakse sellest komp mehhanismist. Kui me vaatame EL kohtupraktikat, siis me

näeme, et ka seal otsustatakse natuke teisiti. Peaksime lähtuma mitte komp mehhanismi olemusest vaid kui sundvõõrandamisest. Inimesed tahavad kasutada ära seda võimalust, et ala jääks piiranguvõõndisse.

Sale Sokk – väga hea, et vallavanem kaitseb maaomanikke, aga kui me vaatame valla ÜP-d siis seal lähtutakse just LKS ja selles tehakse maaomanikele veel topeltpiiranguid. Meie oleme põliselanikud, meie tunneme, et oleme looduse hoidjad, aga ikka tunneme, et teie poolt vaadates oleme me rikkujad.

Mart Jüssi – mina ei saa küsimustele otseselt vastata, sest ma ei ole asjaga otseselt kursis. See kiri, millest jutt on, selle saatsime me KeM-ile ja saime koopia nende vastusest. Keskkonnakomisjon ei saa otsustada seda, kust piirid lähevad, aga me saame vaadata seda, kas asi on seadustega kooskõlas. Isiklikust seisukohast – olen hariduselt loomaökoloog ja olen töötanud LKB-na ja kui ma lugesin selles valguses kirjad läbi ja olen ka ise sama asja läbi elanud (Saaremaal oli sama juhus). Kui nüüd 2010 leiti samalt alalt hulgaliselt liike, siis mul on küsimus, et kes need liigid sinna viis. Kui need liigid olidki seal enne, siis kuidas neil õnnestus seal säilida nii, et nad ei hävinud. Ma vaatan, et siin on ikka vanema generatsiooni inimesed, kes on teinud kõik selleks, et need liigid seal säiliks.

Kõrvale panen olukorra, kus vaidlevad KA ja maaomanikud ehk nn Piirissaare juhtum. Seal on olukord küll natuke teine, sest seal ei saa maaomanikud üldse aru, mida KA teha tahab. Seal võetakse võsa maha konnade kaitseks, aga inimesed ei saa sellest aru. Aga tulles tagasi liikide juurde, mina ei saa aru, kus need liigid siia leitud on. Pigem on siin tegemist maastikukaitsega. Küsimus on, et mida te tahate siin edasi teha. Missugused on kompensatsioonid. KA teab, et ma olen väga kriitiline ja olen kriitiline ka toimunud reformide suhtes. Kas tõesti KeM-is ei ole võimalik tööle palgata töötuid kirjanikke, et nad koostaksid lihtsalt leotavaid seletuskirju?

Praegu on Riigikogu menetluses kahe menetluse vahel keskkonnaseaduse üldosa, mis tähendab, et keskkonda saab käsitleda ühtse teljena, kus maailm ümber käib. Seal on kirjas õigused ja kohustused, mis käivad meie kõigi kohta. Selle peaks me kõik enne läbi lugema. Mina ei saa teile täna öelda, et tehke või ärge tehke sinna SKV-d aga tuleb mõelda, et kust need liigid sinna alale said. Tänapäevane keskkonnakaitse on läinud väga mustvalgeks. Mis saab 10 või 20 aasta pärast? Looduskaitseks on siis tegemist veel ägedamate metsadega.

Mis on saamatajäänud tulu? See, mida riik pakub, see ei ole saamatajäänud tulu. Kas saamatajäänud tulu on odavam või kallim pakkumine? See on kõik turu küsimus. Loodusväärtuslikes metsades ei saa pidada saamatajäänud tuluks kõike seda, mida ei saa maha raiuda. Kas te siin kõik tahate, et teil oleks must kurg?

Sale – miks ta peab olema?

Mart – see on tegelikult väga vähestel maaomanikel üle Eesti.

Juta – ta tühjendab saarma toidulaua

Mart – aga see annab maaomanikule uhkusetunde

Saila – see annab tunde, aga kõht on ikka tühi.

Mart – mida te saaksite siin kõik koos teha, et teil oleks siin must kurg? Mina saan aru, et kõik siin on oma tööd teinud hästi ja efektiivselt.

Sale – liike tuleb juurde, aga unustatakse ära inimene.

Juta – praegu on mul tahtmine pöörduda KA poole palvega võtta Haanja inimene kui I kat liik kaitse alla.

Saila – kui need liigid on siin senimaani olnud tänu meile. Me ei saa kindlad olla, et tänu KA-le need säilivad ka edaspidi

Mart – minu küsimus ongi, et välja selgitada, tänu kellele need liigid siin säilinud on. Nagu ma aru saan, siis see arutelude protsess on siin juba mitu aastat käinud. Samas tulemuseni niimoodi ei jõuta, kui me saadame paar kirja edasi tagasi. Ma tean, kui halvasti see kõik KA-le mõjub, aga samas need reformid ongi viinud selleni, et templite arv paberil suureneb, aga inimeste arv väheneb, kes asjast tõesti aru saavad.

Ena – eelmisest Tallikese koosolekust ja üldkoosolekust väljendus see, et kõige kurvem on see, kui me omavahel tülli lähme ja koostööd enam jätkata ei saa. Miks me täna jälle siin oleme, ongi see, et me väga tahame neid asju paremaks saada. Kahjuks seda ei võimalda seadus.

Mart – siis tuleks seadust muuta

Ena – juba väike võit on see, et sellest on aru saadud ja asja on hakatud üle vaatama. Nägite, et ka viimasel koosolekul Rõuge saalis oli kaks poolt, kus ühed ütlesid, et tehke see eeskiri ruttu ära, sest meie metsaraied on kinni. Kui me kehtestame sellise režiimi, et loodusväärtused häviksid, siis pannakse ametnikud kinni.

Mart – millised võiksid olla tänased otsused, kui nt maaomanikud on teinud kava, aga ei ole raiunud. Otsustaja võiks saada noomituse, kui tema otsuse alusel on loodusväärtused hävinud. Kui vaadata tulevikku, siis see protsess on hea sisend seadusloomesse, aga kahjuks ei jõua me enne märtsi valimisi midagi teha.

Hanno Zingel – hea võimalus on, et saite tulla. Üks võimalus on lugeda pöördumisi ja ettepanekuid, aga teine pool on probleemidest vahetult rääkida. Haanja LP on üks Eesti looduskaiste lipulaev. Sel ajal kui anti alale nimeks looduspark, siis oligi eesmärgiks et kaitstakse loodust ja ka inimest. Kui vaadata avalikustamise protsessi, siis täna on siin koos eelkõige Tallikese SKV maaomanikud ja siin piirkonnas on ühed esinduslikumad väärtused. Kõik saavad sellest aru, et need on siin säilinud tänu inimesele. Kõige tähtsam siinjuures on usaldus. Ükskõik kuidas see kõik lõpeb, kui pole usaldust, siis pole ükskõik missugune tsoneering lahenduseks.

Kui vaadata kogu looduskaitsealade temaatikat, siis kõige rohkem on uuritud neid alasid, kus on vastuolud. Kui veel uurida, siis leitakse veel liike, sest need elupaigad on head ja mahutavad veel liike. Ma saan aru, et Haanjast on leitud uusi liike ka Eestile. Ja kui veel edasi uurida, siis leitakse kindlasti veel.

Mart – enne küsiti, et miks me peaksime Euroopale kaitsma neid liike, mis meil on tavalised. Meie piirkonnas on paljud liigid leviku äärealal. Kui me kaitseme mõnda sellist liiki, siis see ongi selleks, et kaitsta liike, mida põhjapool veel ei ole ja lõunapool enam ei ole. Midagi pole parata, kui Euroopa väärtus sättinud ennast Eestisse elama.

Hanno – see, et sinu maa peal see lind elab, muudab, muudab maad omaniku jaoks emotsionaalselt väärtuslikumaks. Kuidas see väärtus jõuaks ka maaomanikuni. Nt kui me PLK-sid hooldame, siis mõned inimesed tunnevad ennast paremini et meil on sellised väärtused.

Kompenseerimine – kõige aluseks on usaldus. Ma olen saanud tagasisidet vesilikuuurijatelt ja teistelt, kes on rääkinud, mis väärtused teil siin väikestel märgaladel on. KA ei vaidle selle üle, et SKV toetus 1720 kr/ha ei ole proportsionaalne. Turuväärtus on üks mõõde, teine on ökoloogiline väärtus, kuni õhuni välja. Ametnikel on seda väga raske paika saada. Toetuste välja arvutamine ei ole kahe päeva töö ja see eeldab pikemat suhtlemist Brüsseliga jne.

Mart – 1720 ha/aastas ei olegi väga väike summa. Mina tegin ühel oma kinnistul lageraie ja arvutasin hiljem välja, et sama tulu oleks ma toetuse abil saanud 10 aastaga. Aga uue lageraie saan teha alles 80 aasta pärast.

Juta – kui võtta PV toetus ja uue eeskirja punkt, kus on lubatud lageraie ~1ha, siis selles osas on PV kasulik – teen lageraie ja võtan toetust edasi.

Hanno – tänases seisus toetused metsale pigem kasvavad.

Juta – 2010. a ei makstud meile nt maastikuhoolduse toetust, sest öeldi, et raha ei ole

Ena – see ei olnud toetus, see oli loodushoiutöö eest makstav tasu, mida KA taotleb igal aastal uuesti

Hanno – tulemas on ka sellised toetused, mis on metsadele, mis ei ole kaitse all. Rääkides veel kopra teemast – mina saan aru, et Haanjas kobras ei ole kaitsealune liik. Mina olin selles töörühmas kus kaaluti et kobras jääks Eestis jahilukiks. Nt kobraste kahvadega väljapüük siin alal on täiesti mõeldav, kuna jahipidamine on maastiku osas keerulisem.

Maaomanikud peavad saama selle uhkustunde, et neil on siin sellised väärtused

Paika tuleks saada, mis on need soovid, need tuleb paika saada.

Saila – kas te väärtustate rohkem inimest või taime? Jahimeestel on õigus SKV-s tegutseda, aga kas nad tegutsevad nii, et nad musta kurge ei hirmuta?

Mart – ei saa panna asju nii, et inimene ühes otsas ja liigid teises. Mina võin küll öelda, et kui mõnda „lille” ei ole, siis minu elu küll ei ole nii väärtuslik

Väino – usaldusest võiks kuidagi peale hakata. Eelmiste koosolekute põhjal tundub, et kõige väärtuslikumad asjad oleme viimaste aastate jooksul leidnud. Usaldus tekib siis, kui maaomanikud hakkavad usaldama. Haanjas peab elu edasi minema. Esimeses kaitse-eeskirjas öeldi, et eemärk on kaitsta kuppelmaastikku. Kui kunagi ammu oli siin metsasuse % 18, 1970-ndatel oli see 68%. See ei ole inimtegevuse vili, see on tegevusetus. Kui varem oli liike rohkem, siis praegu on liigiline koosseis vähenenud. Teeks ettepaneku, et mis tingis selle lisa SKV moodustamise, see välja selgitada. Kas see oli mingi kõrgem käsk, kellegi idee vms? Kui lugeda varasemaid ajalehti, siis seal oli väga selgelt välja toodud loodusele tekitatav kahju...

Juta – kui neid igasuguseid komp mehhanisme välja töötati, ju siis ikka tutvuti ka teiste riikide mehhanismidega? Ega need ei tulnud õhust?

Hanno – metsatoetuse osas olime praktiliselt esimene riik Euroopas, kes selle välja töötas. Teised riigid töötavad selle alles välja ja püüavad käiku panna. Paljudes Euroopa riikides ei ole seda meedet.

Saila – 2007 tulid meile koju sellised kirjad, kus oli kirjas, et kinnistu on koormatud LKS seadusega. Kas see on seadusega kooskõlas?

Ena – see tähendab, et riigil on ostueesõigus

Saila – meil on kõik need korterialused maad ja ma tean, et üks läks Tallinna poole kohtusse ja seal öeldi, et see on vale. Kui ma käisin sellega KA-s, siis pärast seda tuli artikkel Võrumaa Teatajas vabandav artikkel. Kui te teete selle SKV, siis mina hakkam seal samamoodi trampima nagu teie trambite

Mart – kui seadus tehakse, siis kehtib see kogu riigis samamoodi. Seaduse mittetundmine ei vabasta vastutusest. Kui seadus luuakse, siis kehtib see kogu riigis. See ei ole võimalik, et seaduse loomise protsessis kooskõlastatakse iga maaomanikuga eraldi. Selle eest hääletab Riigikogu ja kui 51 poolthäält on olemas, siis võetakse see vastu.

Hanno – liigi teema. Eesmärk ei ole kaitsta kõiki ohustatud liike kõikjal. Kui elupaik on väga esinduslik, siis kaitseb see ka liike. Maaomanik tahaks ka teada, et mida tema maa peal kaitstakse. Siinkohal tuleb ametnikele panna südamele, et suhelge maaomanikega ja juhatage neid väärtuste juurde, et nad teaksid kus mis on.

Liina Laars – me oleme Eestis läinud äärmustesse. Me tunneme ennast uhkelt, et meil on LP. Me ei raja siia keemiavabrikut vms, mis loodust hävitaks. Aga miks peavad siin tingimused karmimaks minema? Ettepanek jätta ala piiranguvööndisse ja mitte laiendada.

Juta – kaitse-eeskirjas saame ise tingimusi kirjeldada. Me saame ju sinna kirjutada, et Tallikeses lageraiet ei tehta, et nt seal raiutakse 25 % vms. Kas peab olema vint nii üle keeratud?

Taavi Tattar – me saame aru, et maaomanikuna te lähtute oma kinnistust. Looduskaitse ei vaata kinnistu põhiselt. Fakt on see et kogu Euroopas, kogu maailmas elustik väheneb. Mingis osas tuleb lõpetada majandustegevus, sest muidu väärtused ei säiliks ja need kaoksivad. Rangelt kaitstavad alad moodustavad Haanjas 7,3 %. Väikses alas on see kindlasti suur probleem, aga kogu tervikut vaadates ei ole see nii palju.

Proovige ennast panna meie mäta otsa.

Saila – te ei pane ennast meie mäta otsa. Kes andis need alad Euroopale üles?

Juta – kas ei ole võimalik leida mingisugust kompromissi, kuidagi pehmemdada? Et nt me saaksime sinna mingile osale raieõiguse?

Taavi – kõige juures tuleb arvestada ka juriidikaga. Me saame piiranguvööndis keelata küll uuendusraie, aga hooldusraiet ei saa me keelata. Te võite küll öelda, et te midagi ei tee, aga ühel päeval tulete te teatisega...

Juta – riigikontrolli 2008. a auditi tsitaat

Väino – kui ma tahan raiet teha, siis lähen piirkonna metsaspetsi juurde ja need materjalid jäävad lõpuks tema kätte. Tema otsustab.

Arno – ma ei ole SKV vastu, aga ma tahan kuulda mis ma selle eest vastu saan? Olgu see kindel kompensatsioon vms. Et ma võin oma küttepuid võtta, saan oma palgikese jne. Võibolla ma seal kõndida võin, aga oksakest murda ei või? Keegi ole küsinud maaomanikult.

Jaanus – kas sinu soov on saada enne see tulemus kätte? Ma natuke kirjeldaks riigi ostuvõimalust. Riik saab ala osta ainult siis, kui SKV on moodustatud ehk siis kui kaitse-eeskiri on kinnitatud.

Ena – mul on juhus Peetri jõe MKA-alt, kus küsiti inimese käest, kas nad tahavad Natura alasse tulla. 1 inimene ütles ei ja kui paar aastat hiljem hakati toetusi maksma, siis ta oli väga pahane, et miks tema ei saa. Kui te nüüd ütlete väga kategooriliselt ei, siis hiljem ei tohiks te midagi öelda, kui kompid suurenevad.

Eidi – me saame ju osta ainult oksjonil, aga oksjonil kerkivad hinnad kordi kõrgemaks

Hanno – tegelik tulemus koosneb kolmest põhimõttest. 1) KA paneb paika täpsed väärtused, 2) tagada õiglasel komp mehhanismid (toetused, võimalus osaleda oksjonil jms), 3) leida kompromissid. Kui me täna küsime, et mis saab edasi, kui 2013 lõpeb praegune toetuste periood ära. Kord kuus tuleb Saaremaalt taotlus liita mõni ala Naturasse jne. Kui põllumajandustoetused tulevad, siis koos sellega tulevad ka loodushoiutoetused. Seda küsitakse igal pool, et kus on minu kompensatsioonid. Ma usun, et siin on veel üht teist arutleda.

Juri – te raiute siin kogu aeg, et SKV on ainuke võimalus, aga samas me täna kuulsime, et on tegelikult võimalik rangema režiimiga PV? Inimeste ettepanek oli, et natuke rangema eesmärgiga piiranguvöönd, mitte täielik majandustegevuse keelamine.

Ena – me ei raiu siin kogu aeg, et ainult SKV. Selleks me siin olemegi, et läbi rääkida.

Juri – kui on ikka võimalus rangema režiimiga PV loomiseks, siis pakkuge see võimalus inimestele välja. Ja see, et inimene peab iga aasta uuesti taotlema, selle muutmise peaks ka olema võimalik, et inimene saaks automaatselt toetuse, mitte ei taotleks igal aastal uuesti.

Juta – kui tegin ettepaneku kehtestada lepingu vormid, siis öeldi, et see on väga innovaatiline ja keeruline, sest Haanjas on ligi 1400 maaomanikku. Aga kõigiga ei peaks lepingud tegema.

Taavi – Hanno andis vihje, et on analüüsi kohti. Kõik eksperdid on välja öelnud, et metsaelupaiga kaitse eeldab SKV režiimi. Meil on võimalik reguleerida, et seal kus elupaika ei ole, seal saab piiri vähendada. Kui nüüd teha kompromisse ja minna leebema kaitse peale, siis me sellega ütleme, et me loobume nendest elupaikadest, sest need ei säili enam sellises mahus.

Juta – nagu Mart küsis, et kust need liigid siia said?

Taavi – need väärtused on siin olnud kogu aeg olemas.

Juri – PV on võimalik teha rangema režiimiga ja siis seda igal aastal seirata. Kui tunnetame, et piiranguvöönd on liiga leebe, siis saame üle minna rangema režiimi peale.

Saila – hävitama lähevad need inimesed, kes ei ole looduse keskel elanud

Liina – kas neid SKV-sid peab tegema just Tallikese alale. Linnukesed lendavad siia-sinna. Tehke SKV nt riigimaale.

Jaanus – lähtume sellest, et mis on meie eesmärk. Kaardil näeme, et on numbrid ja igal numbril on ka oma eesmärk. Kui nüüd Juta küsis, et teeksime 25% raieid, siis iga raiega väärtus väheneb, kriteeriumid vähenevad. Kui viime nt lagupuidu metsast ära, siis väärtus väheneb. Mina saan rääkida teile KA eesmärgist, kaitsta metsa. Metsas on häilud, kus siis metsa vananedes hakkab noor metsa kasvama.

Juri – Jaanus rääkis, et on oht, et tehakse hooldus- ja harvendusraieid. Mis siis muutub, kui tehakse SKV-s? Võib ju arvata, et selline režiimi nagu praegu on, on olnud soosiv elupaikadele. Kui siis edaspidi tõesti selgub, et piiranguvööndi kaitse ei ole piisav, siis teil on õigustatud rangema kaitse loomine.

Jaanus – see ei ole nii lihtne, et ühel päeval anname paberi sisse ja nüüd hakkamegi kaitsma. Praeguses seadusandluses on lubatud küll turberaieid, kuid need on keelatud kuusikutes. Praegune situatsioon on selline.

Kalju Kalk – tarastage Tallikese järv ära, mina tarastan oma ala ära ja siis hakkab jälgima mis seal on. Siis ma täpselt tean, mis väärtused seal minu alal on. Järv on tekkinud inimtegevuse tagajärjel.

Jaanus – sa saad ju aru, et tarastamine ei ole mõistlik

Kalju – aga see ei ole keelatud. Miks peaksid mingid võõrad linnainimesed käima ja teenima selle pealt. Teie käite ATV-de ja lumesaanidega sõitmas. Mina ei või oma metsa minna, aga teie inimesed käivad.

Jaanus - Sinu mõte on selles, et võõrad inimesed omavoliliselt sinu kinnistul käivad. Kui see soov tõesti on, siis tuleb see alal tarastada ja vastavad märgid üles panna.

Ena – kes seal käisid, sooviks konkreetseid andmeid

Saila – mul on kodus need numbrid olemas

Jaanus – need ei olnud meie töötajad.

Saila – need olid teie uurijad...

Juta – meil on hell piirkond, kuna 2002 tehti seal röövraie, siis me ühel koosolekul palusime, et te annaksite teada, kui keegi meie kinnistule läheb. Ma ei keela oma kinnistul käimist, aga ma tahaks teada, kes seal käivad.

Saila – me tahame siin edasi elada ja meie lapsed tahavad siin elada. SKV-dega maa hävib ja mõne aasta pärast te ütlete, et teil ei ole seda maad vaja ja võtke see endale tagasi.

Väino – kas praegu on primaarne SKV loomine igasuguse hinnaga või on inimese säilimine siin esmane.

Hanno – jah see on võimalus

Saila – kes on vabatahtlikult nõus, need tehke oma SKV, aga kohalikud ei taha

Juta – küsisime, et miks luuakse juurde SKV-sid eramaadele, aga miks ei tehta riigimaadele. Nt Lipumägi, Liinamäe mets. Tsirgumäe SKV oli mõni aasta tagasi riigimaadel asuv SKV, aga nüüd see likvideeritakse, miks? Kui me Jaanusega seda koosolekut kokku leppisime, siis Jaanus ütles, et tulevad ministeriumist inimesed ja selgeks saab mitmeid küsimusi.

Jaanus – me oleme kaarte üle vaadanud, pöördumistele vastanud. Nt Üllar Lehtla käis eile minu juures ja oleme vaadanud, et kui sinna SKV tuleb, et mis muudatusi sellega seoses on. Kahjuks ei ole ma kõigi inimestega kohtunud ja isiklikult rääkinud.

Juta – aga need inimesed, kes on kogu aeg sama juttu rääkinud, et mis meie suhtes muutunud on? Kaardi peal on vähendatud ala, mis on tegelikult noor mets.

Jaanus – kas see pole siis muutus paremuse poole?

Ena – me tahame seda SKV-d teha nii, et me saaksime ka edaspidi hästi suhelda. Kohe hakatakse tegema Haanja LP KKK, riigihange on tehtud. Tänapäevaks tahame leida kompromissi, et säilitada usaldus. Selle vastu me ei saa, et seal on väärtused olemas. Hakkame edaspidi individuaalselt inimestega suhtlema, mis tingimused kellelgi on. Nagu vallavanem ütles, et teeme rangema PV, kas te sellega oleksite nõus. Nagu riigikogu ütles, et see võtab aega.

Väino – aga siis ootame.

Saila – oleme igal koosolekul rääkinud, et me ei taha seda SKV-d. Võtke oma taimed ja istutage need mujale ümber.

Ena – asi ei ole ainult taimedes

Saila – Pange protokoll kirja: „Kalgid tahavad oma maa peal edasi lehma pidada ja seal edasi elada.”

Jaanus – edaspidi enam koosolekuid ei tee, võtame ühendust individuaalselt.

Jaan – kui edaspidi individuaalselt, siis mina maaomanikuna tahaks teada, mida minu naaber räägib.

Ena – me ei saa sunniviisiliselt kellegi kohta infot saata. Suhelge ka omavahel, sest see info ei ole ju salastatud.

Juhatas
Ena Poltimäe

Protokollis
Reet Reiman

